

Med sans for det groteske

Bernward Zeller

Blodige historier: fakta og digresjoner om kroppens flytende organ

Oslo: Pax, 2022

269 s.

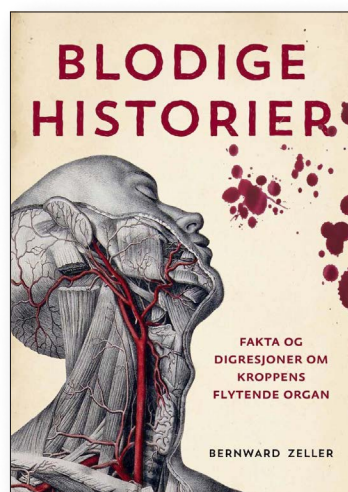
ISBN 978-82-530-4331-9

Michael 2023; 20: 87–8.

Førsteintrykket av boken er ikke lovende. Omslagets forside viser et dissekert lik, blod er splashet utover og på baksiden frister forfatteren med at her kan du lese om at å drikke blod fra henrettede ble ansett som virkningsfullt mot epilepsi. Du lurer på hvor dette bærer. I kapittel 3 dukker vampyrene opp, bare overgått av seriemorderen Peter Kürten (1881–1931) fra Düsseldorf, som giftet seg med en kvinne dømt for drap og selv drepte minst åtte, helst unge jenter, og likte å drikke blodet fra ofrene. Faktisk er det så mange groteske opptrinn her at en kan undres på om forfatteren mener det er nødvendig for å få fart på salget.

Også på det faglige plan snubler forfatteren i starten. *Blut ist ein ganz besonderer Saft*, men ikke et flytende organ, som påstått i bokens undertittel. Et organ er sammensatt av forskjellig vev, som danner en strukturell og funksjonell enhet. Så blodets organ er derfor ikke blodet, men beinmargen. Det fremmedgjør teksten å kalle blodcellene for legemer.

Men inntrykket bedrer seg ved lesning. Mellom skrekkehistoriene og eksessene løper en seriøs og velskrevet tekst om blod i alle relasjoner. Boken er delt i 13 kapitler som spenner fra myter og historie, via blodcellenes

anatomi og fysiologi til den fascinerende historien om utviklingen av blodtransfusjon og katastrofen knyttet til blodbåren hivsmitte. Boken avsluttes med et interessant kapittel om roller blod kan få i fremtiden. Forfatteren bør også krediteres for å ha fått med seg blodferske oppdateringer på flere av emnene han omtaler.

Forfatteren er en entusiast som rives med av historier og egne erfaringer. Noen vil kanskje irriteres over at han skal ha alt med. Her går det i hopp og sprett fra minibiografier av fortidens blodforskere til førstehjelp ved akutte blødninger. Blod er med oss overalt, og en del av stoffet kunne nok vært balansert bedre. Det blir for mange detaljer når han omtaler barneleukemi. Det er forståelig, siden han personlig har jobbet med kreftsyke barn, men begrenser leserkretsen.

Forfatterens hang til det sensasjonelle er allerede nevnt, og det speiler vel mye inn i det ellers rikholdige og interessante bildematerialet. Hvorfor blir vi vist kulehullene i veggen i kjellerrommet hvor tsarfamilien ble henrettet? Og hva har et fotografi av soldater på Etterstadsletta tatt fire år etter at to mordere ble henrettet samme sted? Det fins flere dårlig begrunnede fotovalg som jeg lar ligge.

Konklusjonen blir at dette er en interessant og underholdende bok, mest for personer med tilknytning til helsevesenet og med sans for det groteske.

Stein A. Evensen

s.a.evensen@medisin.uio.no

Stein A. Evensen er professor emeritus og tidligere overlege i indremedisin ved Rikshospitalet.